

V 56
Retur arkiv

THEATRE WORKSHOPS GJESTESPILL

Arden of Faversham

DET NYE TEATER

Theatre
WORKSHOP

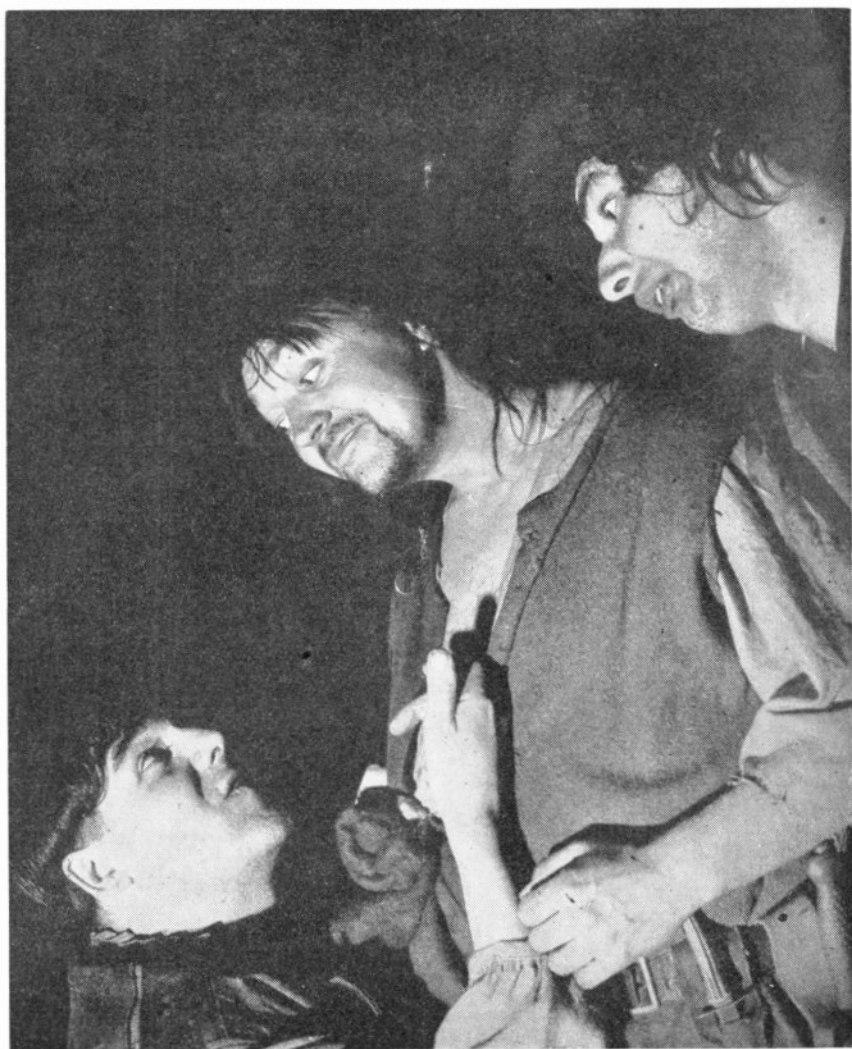
Theatre Workshops plakat.

Theatre Workshop og «Arden of Faversham»

Theatre Workshop er opprinnelig et eksperimentteater som begynte i London umiddelbart etter avslutningen av den siste verdenskrig. Det er dannet av sceneinstruktøren Joan Littlewood og forfatteren Ewan MacColl og noen skuespillere av hvilke fremdeles Gerry Raffles, Howard Goorney, John Bury og Kristin Lind medvirker. De ville lage et teater for folket og de ville reise rundt til gruver, fiskeleiene, til avsidesliggende byer. Det foresvevet dem å lage et teater i samråd med det gamle Shakespeareteatret som også opprinnelig var hva man kan kalle et teater for folket. Deres bestrebelsler lykkes. De hadde hell med seg. De vakte begeistring rundt omkring på sin ferd. De har fått sitt eget teater, Theatre Royal i London hvor de har oppført forfattere som Shaw, Tsjekov, Paul Green, Molière, Marston, Shakespeare etc. De har også reist på turné utenfor Stor-Britannia, i Tyskland, Tsjekkoslovakia, Sverige og Norge og spilt teater i de forskjelligste lokaler likefra forsamlingshus i landsbyer til Kungliga Dramatiska Teatern i Stockholm. I fjor gjorde de virkelig lykke ved festivalen i Paris. Der foreligger begeistrede anmeldelser.

Det stykket selskapet oppfører denne gang og som det spilte med så stort hell ved festivalen i Paris, «Arden of Faversham», er skrevet på Shakespeares tid. Det behandler en sann historie. Det hus hvori «Arden of Faversham» ble myrdet, finnes ennå, og selve saken er nedtegnet i arkivene i Faversham i 1550. Stykket ble spilt av Shakespeare-selskapet på Globe teatret og noen tillegger derfor Shakespeare forfatterskapet, andre mener det er Marlowe som har skrevet det, atter andre Ben Jonson og noen Kyd. Man vet ikke om stykket er spilt utenfor England i mer enn ett tilfelle, nemlig da Gaston Baty tok det opp på sitt teater i Paris for en del år siden.

Vi hilser det engelske Theatre Workshop som har gjort en så betydelig innsats velkommen til Oslo.

Scene fra «Arden of Faversham».

Joan Littlewood

er vår iscenesetter, men ikke bare det. Hun og forfatteren Ewan MacColl har tatt initiativet til vårt teater.

Det begynte med Shakespeare. En tolv års pike satte opp «En midtsommernattsdrøm» på en klosterskole, altfor ukonvensjonelt for nonnes smak. Det var Joan. Det fortsatte med roller i BBC, Cleopatra etc. Hun begynte allerede da å tenke på en annen form for teater, med «annerledes» regi, «annerledes» publikum. Joan så sitt publikum blant de mennesker hun hadde møtt blant arbeiderne i fabrikkene, i gruvene, blant fiskerne, i alle deler av England da hun reiste som reporter for BBC.

I 30-årene arbeidet Joan under Ernst Toller. Han og hans publikum betraktet henne som en egenartet skuespillerinne. Men hun valgte å lage sitt eget «annerledes» teater. I 1936 skapte hun Theatre Union — Theatre Workshops forgjenger.

Krigen kom . . .

I 1945 ble Theatre Union til Theatre Workshop. Og nå, i snart 11 år har Joan hatt regien, entusiastisk, utrettelig, vår leder og kamerat.

K. L.

ARDEN O

Reg

Dekorasjoner

Kostymer: .

Thomas Arden, en herre fra Faversham i Kent . . .	<i>Peter Agello</i>
Franklin, hans venn	<i>Michael Evan</i>
Alice, Ardens hustru	<i>Barbara Brown</i>
Adam Fowle, vert på vertshuset «Flower-de-Luce»	<i>Brian Murphy</i>
Michael, Ardens tjener	<i>Peter Bridgmont</i>
Mosbie, Alice's elsker	<i>Gerard Dynevor</i>
Clarke, en kunstner	<i>Brien Murphy</i>
Green	<i>Barry Clayton</i>

1. scene: Ali

2. » De

1. scene: G

2. » M

3. » M

1. scene: T

2. » M

3. » A

3. » I

3. » S

FAVERSHAM

ood

... John Bury

ne Wilkinson

Suzanne, Mosbies søster	<i>Oliver McFarland</i>
Bradshaw, en gullsmed	<i>Brian Murphy</i>
Black Will } morderne	{ <i>Maxwell Shaw</i>
Shakebag }	{ <i>Howard Goorney</i>
En kvinde	<i>Jo Benson</i>
Lord Cheiny	<i>John Bury</i>
En fergemann	<i>Brian Murphy</i>
Borgermesteren i Faversham	<i>Howard Goorney</i>

s mote.

derne møtes.

edskyldige.

elskende.

neiny.

i Faversham.

English Theatre

The noteworthy epochs in the history of the theatre have been the result of one of the highest forms of human collaboration: the work of art. — Theatres have created a microcosm of the genius of their community and given form and content to the hopes, fears and aspirations of that community. Such a theatre satisfies a fundamental human need, it is popular and it is common to all civilized communities.

We have no such theatre in England today.

Our present theatre in England is contemptible as an art and unsuccessful as a business. It is unnecessary to stress the fact that most of the buildings are as obsolete as the methods of work used inside them: but besides all this, it breeds a small army of parasites, speculators of every degree of illiteracy and dishonesty . . .

The atmosphere of the West End theatre is humanly and aesthetically unsatisfying. The curiously affected speech and the lack of anything resembling normal activity in the movements and gestures . . .

It seems to me more necessary now than it ever has been, for the young actor to go to life rather than to the theatre for his inspiration: to listen to the speech of the country-side, the back street, the factory; to bring to his work as the Elizabethans did, the raciness, tang and rhythm of democratic speech; to observe and note the movements of human beings, living through the daily stress of a violent age and to amplify his work with tried and precise mime, another element which seems to be singly lacking in the live theatre today.

There were lively companies that supported the genius of Molière, our Elizabethan and Jacobean writers and the Greek playwrights. — It seems to me that all the greatest playwrights have been working actors or producers.

In the course of our own travels as a company, in the years we spent touring mining districts, fishing ports and industrial communities, we collected material for a score of plays, some of which have been written and played with great success on our own stage. Of course such plays as these and the style of acting we have evolved have often proved unpalatable to critics and the adherents of the west end theatre but we are seeking a new audience as well as a new style of presentation.

On the stage, working to the fullest extent of our ability we have to trust our colleagues as one trapeze artist does another, this trust can only be evolved by the technique of collaboration, and in an atmosphere of difficulties shared and surmounted together. Such a theatre is a highly satisfying form of human organisation, and in itself attractive to a world which longs for positive values.

Joan Littlewood.

Handlingen

I. AKT.

1. scene: I Ardens hus. Sammensvergelsen.

Den velbarne Arden har nettopp overtatt en del av kirkens gods i byen Faversham i Kent. Hans venn Franklin overrekker ham de offisielle dokumentene. Arden beklager seg til sin venn over at hans hustru, Alice, er utro. Hun har en elsker, Mosbie, en mann av lavere stand. Vennen trøster ham og foreslår at han skal reise til London noen dager. Alice spiller godt -- og virker oppriktig nedbrutt når Arden forteller om sin reise. Arden forlater henne rolig og gjør forberedelser til sin reise.

2. scene: Ardens hus. De sammensvornes møte.

Etter at Alice er blitt alene sender hun straks bud etter sin elsker Mosbie. Sammensvergelsen mot Arden begynner. Tjeneren Michael, som er dypt forelsket i Mosbies søster Suzanne blir kalt inn. Alice lover ham Suzannes gunst om han går med på å myrde Arden. -- Mosbie kommer. Man diskuterer de forskjellige måter mordet kan utføres på. En maler, Clarke, som også er forelsket i Mosbies søster, foreslår gift.

Plutselig kommer Arden og Franklin. Arden er rasende over å finne Mosbie i sitt hus og forsøker å fornærme ham. Men Mosbie, som er full av patatt anger, forsikrer Arden at han bare nærer hederlige følelser for Alice. Alice serverer selv middagen for Arden, men Arden blir mistenksom på grunn av den underlige lukten fra maten. Han vil ikke spise, og Alice spiller den fornærmede hustru.

Arden og Franklin reiser til London. Mosbie og Alice sverger at han skal dø. Richard Green, en nabo, kommer til Alice og forteller at han føler seg snytt ved Ardens overtakelse av kirkens gods. Alice søker å øke hans misnoye og Green går med på å delta i mordsammensvergelsen. Alice forteller den gledelige nyheten til Mosbie.

II. AKT.

1. scene: I en skog. Banditlenes møte.

Green møter de to bandittene Will og Shakebag som er blitt leid for å utføre mordet. Green gir dem penger, og de forsikrer at han kan stole på at de skal utføre oppdraget.

2. scene: Utenfor Ardens hotell.

Tjeneren Michael er også en av de medskyldige.

Green og de to bandittene møtes utenfor huset i London hvor Arden, Franklin og Michael har tatt inn. Green får Michael i enesrom og overtaler ham til å samarbeide ved å la dørene stå åpen om natten.

3. scene: I hotellet om natten. Mærrettel.

Michael er alene. Han er fylt av anger, kjærlighet til Suzanne og redsel for Will og Shakebag. Han har et mareritt og skriker så høyt at Arden og Franklin våkner. De står opp for å undersøke om alle dører er stengt. Will og Shakebag kommer og finner alle dører låste. Dagen etter beslutter Arden å reise hjem til Faversham. Men Will, Shakebag og Green forlanger en forklaring av den skrekkslagne Michael som lover bot og bedring.

III. AKT.

1. scene: Ardens hus. Trette mellom de elskende.

Mosbie er alene og fabulerer høyt om sin lysende framtid. Alice kommer inn, angerfull, med en bønnebok i hånden. Hun beskylder sin elsker for å ha tvunget henne inn i den skrekkelige situasjonen. Han på sin side beskylder henne for å ha villet drive ham til å foreta en forferdelig forbrytelse. Etter en stund blir de venner igjen. Et bud kommer og forteller dem at mordplanen er mislykket.

2. scene: En øde skogåpning.

Arden og Franklin kommer tilbake fra London. I nærheten av hjemmet møter de naboen Lord Cheiny som innbyr dem på jakt noen dager senere. Dette møtet redder vennene fra å falle i hendene på Will og Shakebag som hadde lagt ut en felle for dem.

3. scene: *Ardens hus. Ardens hjemkomst.*

Arden og Franklin forbereder en reise til øya Sheppy hvor Lord Cheiny bor. Alice beklager seg over at mannen forlater henne så snart igjen.

4. scene: *Reisen over elven.*

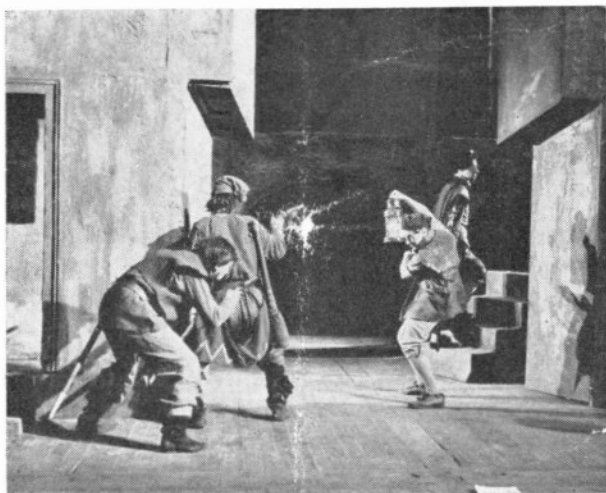
Arden og Franklin må krysse en elv for å komme til øya. Det er tåke, og for annen gang unnslipper de morderne.

5. scene: *Ardens hus. Slutten på dramaet i Faversham.*

Arden og Franklin kommer helt uventet tilbake til Faversham. De finner Alice i Mosbies armer. Men det lykkes allikevel for Alice å overbevise Arden om sin uskyldighet. Rivalene blir venner. Arden og Franklin går. Alice, Mosbie og bandittene samles, og nå legger de en mer utførlig plan for mordet på Arden.

Arden kommer tilbake sammen med Mosbie. Alice later som hun avskyr Mosbie. Hun anklager sin mann for å ville påtvinge henne Mosbie. Arden forteller godtroende om sin begeistring for sin nye venn. De slår seg vennskapelig ned for å spille. Mosbie har med hensikt latt Arden sette seg med ryggen mot døren. Spillet begynner. På et gitt signal kaster Will og Shakebag seg over Arden, dreper ham og bærer liket ut.

Gjester som Arden har innbudt begynner å komme. Alice ber Suzanne gjøre gulvet rent for blodflekker. Franklin og vennene kommer inn. Alice gir uttrykk for sin redsel for at Arden kanskje er i livsfare. Alle stormer ut. De sammensvorne benytter seg av dette til å fjerne alle spor. Borgermesteren kommer sammen med noen andre. Franklin forteller at Arden er blitt funnet myrdet noen skritt fra huset. Han anklager Alice og Mosbie for mord. Over Ardens døde legeme bekjenner de to sin forbrytelse.

Scene fra «Arden of Faversham».

Av teatrets repertoare.

- Lysistrata* — Aristophanes
A Midsummernight's dream — Shakespeare
The gentle people — Irwin Shaw
The Proposal — Tchekov
Professor Mamlock — Friedrich Wolf
Alice in Wonderland — Lewis Carroll
The Other Animals — Ewan MacColl
As you like it — Shakespeare
Twelfth Night — Shakespeare
The Imaginary Invalid — Molière
Juno and the Peacock — Sean O'Casey
Arms and the man — G. B. Shaw
Anna Christie — Eugene O'Neill
Uncle Vanya — Tchekov
The Alchemists — Ben Jonson
The Government Inspector — Gogol
Amphitryon 38 — J. Giraudoux
Red roses for me — Sean O'Casey
An enemy of the People — Ibsen
The Cruel Daughters — Balzac
The good soldier Schweik — Hasek
Volpone — Ben Jonson
Androcles and the Lion — G. B. Shaw
Mother Courage — Bertold Brecht